

NUSKENDEŠ VARPAS

1. Kražių bažnytėlė stovėjo ant kalno. Pakalnėje bėgo upė Kražantė. Toji bažnyčia buvo statyta valdant Vytautui, bet po kiek laiko sudegė. Tada ant tų pačių pamatų žmonės pastatė kitą bažnyčią. Netoli tos bažnyčios augo du ąžuolai. Tuomet varpinės dar nebuvo, tai varpus pritaisė prie tų ąžuolų. Tų varpų vardai buvo Jonas ir Benediktas.

Vieną kartą, beskambinant varpu Jonu, trūko virvės, varpas nukrito ir nuriedėjo į upę. Žmonės bandė išimti, bet nepasisėkė. Žmonės botų jį ir pamiršę, bet, skambinant antru varpu, buvo galima išgirsti lyg kokią kalbą:

Skendau, brolau! Skendau, brolau!

Žmonės tuos garsus taip ir suprato, todėl nutarė pasikviesti kokius mokytus žmones, kad jie išimtų šitą varpą. Atvažiavo ten du kunigų seminarijos profesoriai. Jie nutarė, kad, norint varpą iškelti, reikia vienam žmogui nusirengti, pasiimti beržo vytelę, duoti per vandenį ir kalbėti poterius. Kai jau varpas išriedės ant kranto (o jį reikėjo užritinti ant kalno), duoti su ta pačia vytele per varpą ir taip sakyti: "Op, Joneli, į kalnelį!" Ir varpas riedės. Bet žmonės neprivalo juoktis, nes gali atsitikti nelaimė.

Tuoju iš vyrų tarpo išėjo vienas jaunikaitis, nusirengė drapanas, paėmė vytelę, ėmė plakti vandenį ir kalbėti maldas. Varpas išriedėjo ant kranto. Jaunikaitis ėmė plakti jį su vytele ir kalbėti:

Op, Joneli, į kalnelį!

Varpas lyg koks gyvulėlis riedėjo į kalną, nuo kurio buvo nuriedėjęs. Būtų jį ir įvarę į tą kalną, bet viena moteriškė ėmė ir susijuokė. Tuomet varpas pasileido atgal riedėti. Užmušė tą žmogų, kuris jį varė, ir nuriedėjo atgal į upę. Ten jis nusirito į vieną požemį.

2. Prieš daug metų iš Kražių senosios bažnyčios iškritęs varpas ir nuriedėjęs į prūdą. Niekas nedrįso išimti. Kai skambindavo varpu naujoje Kražių bažnyčioje, tai ir tas varpas atsiliepdavo:

Skendau, brolau, skendau, brolau!

Praėjus daug metų, vienas vokietis įsigėidė išimti. Pasiėmęs trisdešimt ištikimų vyrų, visus prisaikinęs, kad nepabėgtų nė vienas, ir nuėjęs imti paskendusio varpo. Gerokai iš vandens ištraukus, pasidarė didelis vandens šniokštimas ir varpo ūžimas. Žmonės persigandę ir pradėję bėgti. Vos spėjo keli pabėgti, vokietis su visais likusiais vyrais ir varpu nuskendęs, ir iki šios dienos tebėra.

Ir dabar dar pasakoja vietiniai žmonės, kad paskendęs varpas atsiliepia, kai skambina naujoje bažnyčioje:

Skendau, bro lau, skendau, bro lau!

O vokietis:

Per varpą pražuvau, per varpą pražuvau!

3. Noje bova laba sene, Kražiūs bova laba dedele varpa. No er dabar kap bova, kap nabova, kas ten bova, tuoks ar užžaviejems, ar užkeikims, kad tej varpa, kap pradieje zvanyte, er any pates iškreta iš varpnyčes er norytieje į ope. Ten yr Kražio ope. No jer noskenda. Noskenda tej varpa, er anos nuorieje išimte. Kyk any varga, žmuones, kyk varga so tas varpas, er anūn naišieme. Any er šendyn tabie, ty varpa, juokio būdo naišieme.

Paiškinimai

F. Tauragė - Ona Klimavičienė. U. Aleksandras Klimavičius (Tauragės gimnazijos mokytojo J. Navasaičio rink.). Sg. LTR 1538 (122).

Padavimas užrašytojo perpasakotas. Tekstas atrodo eklektiškas: krikščionių autoritetai pataria naudoti magiją. Tokia krikščioniškų ir pagoniškų elementų samplaika būdinga ir kitiems padavimams apie nepavykusius bandymus iškelti nuskendusį varpą.

P. Mankiškės k., Kaltinėnų vis., Tauragės aps. - I. Trapinskas, 60 m. U. K. Trapinskas 1939 m. (iš mokytojo J. Povilomo rink.). Sg. LTR 2(X)3(16).